

A. 9

K. Ksner.

Wõhumõõgad.

Jurjewis, R. Sõõti trükk.

1898.

M õ h u m õ õ g a d.

Wõhumõõgad.

A. Alwer.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

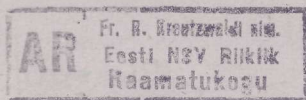
Jurjewis.

A. Sööt'i trüff.

1898.

Доволено Цензурою. — Юрьевъ, 18 Декабря 1897 года.

Ar 898
Alver

18020

Prometheus.

Göthe järele.

Deus, kata oma taewast udupilwega,
Ja harjuta, nagu laps, kes takjaid lööb,
End tammikus ja mägedel.
Pead minule jüski ja jätma maad,
Ja koda, mida sina ei ehitand,
Ja minu kollet, kelle leef
Sind kadedaks teeb.

Ei waesemaid tunne ma
Päikesel all, kui teid, Jumalad!
Oh, teie majesteet
Glutseb wiletsasti ohwri suitjust ja palwetest,
Teil hufatus käes, poleks kerjakad ja lapsed mitte
Wootusriffad narrid.

Kui olin alles laps, ei tundnud weel õiget teed,
Siis üles tõstsin ma ekhides silmad,
Kui oleks ülewal
Üks kõrw, kes minu kaebtust kuuleks,
Ja süda, nagu mul, kes aitaks jõuetumat.
Kes warjas Titanide toore jõuu eest mind?
Kes päästis surmast mind ja orjawihtadest?

Kas seda, pühalt leekin süda, ise kõi ei teind?
Ja petetud, noor hing, ja siiski saatsid tänu
Siit magajale üles.

Mina sind auustan? Mis eest?
Kas oled waigistand iial ja valu koormatul?
Kas oled kuivatand iial ja pijaraid waewatul?
Kas mind ehk ei tagunud meheks
Kõige wägewam aeg, ja see igawene saatus,
Minu ja sinugi sundijad?

Urmõid üna et wihkama saan u...

Sakala maale.

Küll full' laulwad luuletajad,
Kulda keelte kõlistajad,
Hõbe häälte häälitsejad,
Waprad wiisi weeretajad,
Sakala, mu kodune maa.
Kuhu tõised teele tõtnud
Sulle kiitust kuulutama,
Kilinaga, kõlinaga,
Wõidurikka wärjidega,
Kidwapika riimidega,
Sinna tahaks tasakesti
Salamahiti sammudega,
Kegiwärssi weeretades,
Tagast järele tõtata,
Madalalt minna minagi,
Sestap' tahaks tamme metsas,
Kuninglikus kuuse metsas,
Kaharokste kase metsas,
Mõned mõtted full' munedada,
Mõned hääled full' häälitseada,
Pauusid full' luuletada.
Sul on kuldjed nurme nõlwad
Ditswad aasjad, läikwad luhad,
Paiad laened järwedel,
Hõbe paelad jõgedel.

Kuused kui tornid tõusewad,
 Kased kui kantšid kasvawad,
 Saared kui sakjad seisawad.
 Sul on, armas, armsad neiud,
 Neiud noored ja nägusad;
 Sul on, kallis, kallid peiud,
 Peiud pikad ja parajad.
 Sul on kodu kallist kulda,
 Ahju taga haljast hõbet; —
 Kuld on kodu — küla taati,
 Hõbe kodu — hella eite.
 Sakala, kallis kodune maa!
 Armas ju aasadel elada,
 Kaunis ju koppelis kasvada.
 Päike weel palju paistab sulle,
 Kuu weel kaua kumendab sulle,
 Tähed weel täiuses sirawad sulle;
 Gla sest hella eluase,
 Kosu sest kaua weel kodumaa!

Sestine.

Nii, nagu tormi tantšil mere rind
 Väest paiskab kaljul ehteks wahuwood,
 Nii tahab wastu hõiskada mu laul
 Sull', kallis kodumaa, mu Sakala!
 Ja sulle wäikseks ehteks olla ka
 On laulu suurem soom, mu paradis.

Sull', meile ammu antud paradiis,
Küll palju laulab laulikute rind,
Sull' laulis Sakalaste laulik ka,
Kel laulud mängivad kui merewood.
Kõik hõiskavad sull' wastu, Sakala,
Ja ikka, ikka ülendab sind laul.

Su õues kõlas ikka Gesti laul,
Ka siis, kui olid Sakstel paradiis.
Su waim ei furnud mudas, Sakala,
Ehk seda tahtis waenu meeste rind,
Su elujõud on nagu merewood,
Mis kaljust tammid ära lõh'kwad ka.

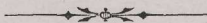
Sull' iluduses krooni amman ka —
Ei wõi tad keelata sull' ükski laul.
Kui hõbe paelad on su wete wood,
Su aasad õitsewad kui paradiis;
Su tuuled, nagu hingaks neiu rind,
Nii taja puhuvad, mu Sakala.

Paul edasi, weel ootab Sakala,
Nüüd laula tema neiu ilu ka!
Kel põlew armust tussub kõrge rind,
Kui huultelt isamaale kõlab laul,
Kel filmist paistab wastu paradiis,
Kui arm sääl mängimas, kui merel wood!

Seft laulud tõusku, nagu merewood,
Ja laulgu sulle, kallid Sakala!
Siin oled ja mull' ikka paradiis,
Ja paradiisis leian sinu ka.

Kui surma eel mul ära lõpeb laul,
Siis surmaski jull' tufjub minu rind.

Ja kui mu rind, kus waikind eluwood,
Ja tema laul on furnud, Sakala,
Su põues ka on siis mul paradiis.

Kewade hääled.

I. Geskõla.

Oh kuis hellalt õrnad õhud,
Õrnad õhud, tuuled taltsad,
Kulda kewade kuulutajad,
Kändawad mul ümber rinna,
Sala ümber mu südame.
Küll nad hüüdwad, küll nad kuts'wad,
Kuts'wad keelt mul kõlinala,
Hüüdwad häält mul helinala,
Mõtteid mul mängul' meelitawad
Oh, kuis paisub minul põue,
Tuhinal mu süda tufjub!
Sada sala mõtet sõudwad,
Tuhat tuliselt tallawad
Peast põue, põuest päha,
Wahit'wad läbi silma waate,
Tungiwad säält wälja tulema.

II. Gewadel.

Kuldne kallis gewade!
Oh sa õnnerikas aeg,
Eustirikas, lõburikas,
Kääkimata rõõmurikas,
Ütlemata armurikas!
Ihme kenalt maailm hiilgab,
Wäli särab sajas wärwis,
Eoodus imena ilutsseb:
Igal pool on õie ilu,
Silmad seiswad helmedena,
Põesjas, puus ja puus ja põesjas
Õied läikwa lume karwa,
Õied puna roosi karwa,
Õied taewa sinu karwa,
Õied kui filmad ilusad.
Üle õitjewa aasjade,
Üle läikwa luhade
Lendab lausa lusti lüües,
Kari kirjusi liblikaid,
Villedede ümber libijedes,
Õite haisu haarates.
Üle õitjewa aasjade,
Üle läikwa luhade
Lend'wad linnud liba tiival,
Üles poole, alla poole,
Õigi pilwe piirideni,
Õigi maani madalasse.
Lend'wad üles, lend'wad alla,
Laskwad laulusid laskjudes —

Üle aasade heliseda,
Üle kaasiku kõliseda,
Üle metsade mürada.

III. Ööpikuse.

Ööpik, kuldne laulu kõri,
Laulu kõri kulda keelel!
Küll ma kuulasin ju laulu,
Märkasin ju häälte mängi,
Kui ma alles lapse põlves,
Karja kuninga ametis
Kõnd'sin ija koppelst mööda,
Tallerdasin tänawates,
Shtutel õue pääl huikasid.
Ööpik, kuldne laulukõri,
Laulukõri kulda keelel,
Küll ma kuulasin ju laulu,
Märkasin ju häälte mängi,
Kui ma hiljem kodust kaugel
Kõndisin Koiwa kallašt mööda
Väti langude lähedal;
Kui ma hiljem ida külles
Sõitsin Wete-Gma süles,
Kiikusin ta laente kodus,
Wete woogude weeretusel;
Kui ma hiljem põhja piiril,
Kalewite kalju kätkis,
Vinda leina järwe kaldal
Kõnd'sin paesel pörandal,
Viivase mere ranna pääl:

Igal pool ju ime hääled,
Gustilised laskatused,
Kenad wiisi weeretused,
Mäletawad mulle kodu,
Toowad filmi tutwa talu.
Sestap' laula lahke ööpik,
Wilista mull' wiisijida,
Siis ma mäletan läinud aega,
Punapöskel lapsepõlwe,
Lapsepõlwe, kuldset iga,
Kuldset elu kewadet.

Tragoedia.

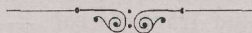
Heine järele.

(II).

Hall langes kewade, õilme ööl,
Ta mattis õrnaid kannikseid,
Need ära närtšind ja kuiwand.

Üks noormees armastas neiut noort,
Mad kodust salaja põgenend,
Ei täadnud jest isa ei ema.

Mad rändasiwad siin ja sääl,
Ei nendele paisfnud ei õnn ei täht,
Mad hukka saan'd, ära furnud.

Laatlarus.

Seine järele.

On sul palju, siis sull' weel
Pajju enam juurde lijtaks,
Kellel wäha, selle käest
Ka see wäha ära kistaks.

Kui sul aga miskit pole,
Ah, siis ennast matta lafe —
Sest, oh kalts, kel midagi,
Nimult jellel ilmas ase.

Eksitus.

„Alandlikult palun, auulik härra!
„Ilmaegu ma ei tee ju kära —
„Teie kaeras käinud minu kari,
„Seda näinud karjatüdruk Mari.“

„Palun Teid, siis mõistke, härra, kohut!
„Suured on küll minu waese ohud!“
Härra kargas üles kurjal pilgul,
Waesel mehel silmis weşi tilgul.

„„Sina, lontrus, lastsid seda teha!
„„Dota, kutsik, minu õiget wiha!
„„Tõise oma käest sa ära kisud,
„„Rased süüa lehmi kaerad — nisud

„Tajuma sa pead kõiki kaeru,
„Ja veel unustama pead sa naeru;
„Kui sull' kühjas sada lööki annab
„Ja sind pärast päevaks keldri kannab.“

„Muulit jaks! siin asi ümber pöördud,
„Hirmust minu keeled olid keerdud,
„Minu kaeras käinud Teie kari,
„Keda näinud wainult karja Mari.“

„Karjakrants! mis lori a'asid sina,
„Sinu lori pean kuulma mina?
„Kas ju karjane ei wõinud tulla,
„Kaitsjaks sinu karja põllul olla?“

Kawalus.

Muinasjutu „Wanapagan ja kawal Hans“ järele.

Kawal Hans läks põldu küündma,
Naeri nurme harima.
Sarwik-taati huija sammul
(Katsa sõidab harwa ta) —
Tuli sinna, kohe küsis:
„Bergel, Hans, mis teed sa siin?“
„Künnan põldu, harin maad,
„Pärast wilja koju wiin.“

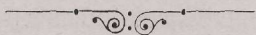
Sarwik mõtles kohe kasu
Hüüdis: „Pool on minu siit!
„Sest siin maad on minu jagu
„Wakamaid wast tuhandeid.“

„Kumba poolt ja tahad, onu?“
Küüsis lahkest kawal pää.
Sarwik hüüdis täie suuga:
„Päälne pool on mulle hää!“

Hans aga naeris habemesse,
Mõtles: oota wennike,
Ahne oled, aga rumal,
Wana onu sarwine. —
Hans see külwas naeri seemet
Oma põllu pääle siis,
Naeris kaswis, paijus suureks,
Nagu ikka naeri wiis.

Sügisel läks põllu pääle,
Hans oma naerid koguma,
Sarwik ilmus kohe sinna
Oma jagu nõudis ta:
Sarwik kogus lehti kofku,
Tõttas kohe keetma neid.
Hans siis wõttis oma jagu,
Kogus mullast naerid häid.

Teisel aastal külwi ajal
Oli lugu teifiti:
Sarwik nõudis altpoolt endal,
Hans ka lubas rõõmsasti.
Kawal Hans siis külwas niisu,
Suwel wõttis pääd neil päält,
Sarwik aga korjas õlgi,
Wedas põrgusse neid säält.

Laulud.

1. Päikese loode.

Mets küinka harjal seisab wait,
Su jõuab loodele päike. —
Nüüd kaskede falk on weel kenam pait,
Tad kuldab päikese läike.
Kaks linnukest kiiguvad oksa pääl
Ja laulawad kenalt ja rõõmus neil hää!,
Ma tean, miks süda neil rõõmus keeb :
Kuld päikese läige neid rõõmsaks teeb.
Kõige ilusam pilt on päikese loode a'al taewa telk.

Nüüd kuldse päik'se wiimne kiir
Weel kuldab mägede harju.
Kui punane siid on udu wiir,
Mis wiskab orusse warju.
Kaks karjalast seisawad mäe pääl,
Ja orgu säält kõlab sarwede hää!.
Nad päikest weel wiimast kord waat'wad säält
Ja orusse saadamad sarwe häält.
Kõige ilusam pilt on päikese loode a'al taewa telk.

Weel näha päik'se kuldne kiir
On sää!, kus pilwede loorid. —
Su päike waus warju, — mu waate piir
On otsas. Lindude koorid
Nüüd waitiwad wainul ja metsa sees.

Õõ jõuab meil kätte. Jõgedes wees
Nüüd mängivad kalad. Veel loode teel
On punane taewas, kui tule leel:
Kõige ilusam pilt on päikese loode a'al taewa telk.
(Wabalt fakkateelest.)

2. Õ h t u .

Waikjelt waatan tuule mängi
Lehkwa puude lehtedes;
Villed õilme ehtedes,
Wajunud ju une fängi.

Õhtu tuul käib läbi wõsa,
Täatab õõse tulekut,
Waikind hällist lapje nutt,
Keegi enam ei tee kisa.

Lume kombel langeb maha
Doome põdesast õilmesi.
Õõpik laulab rõõmsasti,
Armas lind ei aima paha.

3. Õ õ .

Waikseid laeneid järw nüüd saadab
Wulijewalt kaldale.
Wahkelt, hiilgwalt kuld-kuu waatab
Taewa wõlwist ilmasse.

Põhja piiril suud wist annab
Doit nüüd Amarikule.
Üle järwe tuul weel kannab
Metsa müha kaugele.

4. Pilweke.

Kuu kumab kõrgel, üle ilma,
Ja selgelt särab tähte wöö;
Üks pilweke mull' paistab silma,
Ta rändab waitfält läbi öö.

Miks pilwekene unesüles
Ei taha mitte hingata?
Miks rändab õhusse ta üles,
Kui rahus puhkab mets ja maa?

Kas temal ka on põues jala
Üks ütlemata igatsus,
Mis kutsub sinna ikka — ala,
Kus teda ootab armastus?

Ja jah! Pilw tõttab tuule tantsil,
Kind tõuseb jala paisule:
Ta tahab kõrgel kalju kantsil
Suud anda päik'se kiirtele.

Ja imeilul tõusis päike, —
Pilw teretab tad õnnewäes
Oh häda, surmaw on see läike —
Pilw kadus päik'se muju käes.

5. Laskumine.

Puhkas wäike pilwefene
Tamme ladwal kõrgel mäel,
Päik'je tõusul lennuline
Tõttas ära tuule wäel.

Kuldselt paistis tõusja päike,
Saatis kiired üle maa. —
Tammelt paistis kurblik läike
Silmapisaratella!

Tugew tamm jääl sala nuttis,
Armsal kenal homnikul,
Et talt pilwe ära ruttis,
Keda kaenla wõttis tuul.

6. Suwefe.

Ma armastan sind, suwe kena ilu,
Su lindude ja liblikate mängi,
Su lehtes puude karastawat wilu
Ja metsa põues pehmet sambla fängi.

Ma armastan su küllust põllu süles,
Kus õnnistus on awand elu sooni,
Kus paisund wilja pead firkund üles,
Ja päike ehib neile kulla krooni.

Ma armastan su wilu wete woogu,
Mis wirwendades kaldaft kalda kiigub —
Ja sinu heinamaade rikast loogu,
Mis tuhatwärwiliselt tuules liigub.

Ma armastan su pikke pilwe sõitu,
Kust kõue hääled kostwad üle mere —
Ja järaw wälf a'ab wälfudega wõitu,
Kui tahaks lõhkuda nad ilma fere.

Ma armastan su öösiht taewa telki,
Sääl kumendawa kuu ja tähte loitu,
Ja õhtutel su hiilg'wat eha helki
Ja hommikul su walendawat koitu.

See kõigis näitad wälja küllust, paljust,
Ja tegewuses looduslikku jõudu.
Waim imestades näeb ju heldust, waljust,
Ja imestades elu jala jõudu.

7. Kodus.

Rõrgel sinises taewas,
Kändawad pilwed,
Tiivadega tuule tütreid,
Kui hõbewalged luigid,
Ja ei raatji lahkuda säält
Ülewalt, tuule jõulest,
Kus nii ütlemata ilus,
Ülemeelselt kumardawad nad
Oma hõbewalged pead alla
Ja waatawad uudis-himuliselt aeda,
Kus ma kõrgete pärnade wilus,
Rohilise muru pääl laman.

Rõõmjalt naeratades nifutan

Ma peaga pilvedele:

„O, rändage pääle pilved,

„Ja otsige järele ja andke

„Minule otsust:

„Kus on üks tõine, sügaw, sinine taewas,

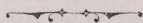
„Kus on üks tõine õitsew marjaaed,

„Kus oleks ma paremine wõinud

„Sündida ja kaswada ja

„Kuldunistustega toita

„Oma noorei'a armjamaid mõtteid?“

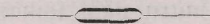

Kaugelt õnnesoow emale.

Mu hella eidekene lahkelt kuule,
Mis poeg sull' kaugelt tahab sõnuda,
Kui wõiksin lennata ma läbi tuule,
Sind juruksin ma täna rinnala.

Kuid kaugel olen! ema wõta waewaks
Mu wäikest kirja läbi lugeda!
Mis arwad eit, mis wõiks su rõõmupäewaks
Üks armastaja poeg küll kinkida.

Sull' tahan ma üht palwet pühendada,
Sest lapse palwet kuulda's Jumalast —
Sull' Issand ise wõtku annetada
Kõik õnne, rahu, rõõmu rohkest käest.

Ajakäik.

Aasta käib aasta järel ja salaja salwab ta hammas,
Salaja kaljusi ka dõnestab pilwedeft till.

Ilamaa ja neiu.

Kena mu kodune maa, kui läikiw kullane sõrmus
Aga mu neiu on dimandi kiwits ta jees.

Sõnajaalad.

1. Asjata wõrdlus.

Kuist ma wõtan wõrdlus-asju,
Wõrdlus-asju, ilu asju,
Misga mu neiut wõrrelda,
Armukesta arutada?
Wõtaks ma wärwid wikerkaarelt,
Kaswu kõrge kase puust,
Säraw filmad sõstra puust,
Põsed roosi õilmetest,
Kõrged rinnad pärna puust:
Siis saaks piiga piisem ilus,
Neiu nooruke wähem nägus,
Kui mu kena kullakene,
Kui mu armas armukene.
Jätan kase katsumata,
Wikerkaare wõttemata,
Pärna puud kõik puutumata,
Sõstra puud kõik saimata.
Wõtan parem oma piiga,
Nopin parem oma neiu. —
Armud ei saa ju arutusjast,
Suud ei jügugi wõrdlemisjast.

2. Kälaline.

Ma olin teil külaline —
Kui ära teilt tulin ma, —
Sull' kätt andsin armsamine,
Mu meelest ei läha ja.

Su filmad mu pääle waatwad,
Kui mõtetes uinun ma;
Su mahedad sõnad saatwad
Mu kõrwu kuld helina.

Nüüd igatsen jälle minna
Su juure, mu kullake!
Küll tean, kes wiinud sinna
Ju ammu mu südamel.

3. Soow.

Oh oleks ja, kena neiuke,
Üks lilleke aaja pääl,
Siis mina tahaks olla
Üks mahe lõuna tuul,
Ja mujutaks sind, õieke,
Hääl lehtwal lehekül.

4. Oh luba weel.

Su sōstra film, mu armas neiu,
Su sōstra film on nõidund mind.
Kõõm helgib nüüd mul hinge põhjas,
Ja armu sunnil paisub rind.

Oh luba weel su sōstra filma,
Oh luba weel mind waadata!
Oh luba weel nii tuhat forda
Su filmasse mind waadata!

5. Oled, wäike sōstra filma.

Oled, wäike sōstra filma,
Oled nii wagune warmas,
Oled ilus, oled hea,
Oled nii lõpmata armas.

Sinu sõnad, sahed, salad,
Mõlguwad mu meeles,
Sinu nimi, kullakene,
Kõlab nii kallilt mu keeles.

Sulle, sulle, kullakene,
Terwisi saadan tuultel,
Sinu musud joowastawad
Põlewad weel mu huultel.

6. Ma waatsin.

I.

Ma waatsin sinikannikese õisi,
Su filmad waatasid säält mulle wastu ;
Ma palmitasin roosi õitest kõisi,
Su huuled naersiwad säält mulle wastu ;
Ma kuulsin õitsilindu ja ka tõisi,
Ta lauludest su hääl mull' kõlas wastu ;
Tuul lendas õhtul puudest ühest tõisi,
Su terwišid ta mulle kandis wastu.

II.

Ma tahan armastuses olla Kalew,
Ja kõlawalt full' laulda armu lugu,
Et wastu kostawad nii linn kui alew,
Ja kuulatama jääb ka kala sugu.
Su ümber lend'gu minu laulu malew,
Sull' rääkigu mu armust ühtelugu,
Ja üteltu, et minu arm, kui Kalew,
Kel elu jõudu 'i rööwi surmgi sugu.

7. Sügise laul.

Rare tuul meil waljult wõersiks käinud,
Sied hauda puhund aasadelst.
Armu laulik, ööpik, ära läinud ;
Metsa kuha kostab kaebawalt.

Sügisene õhtu on mul igaw —
Sinu juure minna tahaks ma.
Sääl ju ootab mind su film nii sügaw,
Silm nii kewadise waatega.

Sinu naer, su roosi karwa huuled,
Sinu juukse patšid kullased,
Sinu kõned — hellad armu tuuled,
Kõik mull' mäletavad kewadet.

8. Ma kuulsin.

I.

Ma kuulsin, et kena ja olla,
Ja armas lõpmata,
Et sinised sinu filmad,
Ja lahke waatega.

II.

Küll olid ja kena ja armas,
Kui rääkisid minuga,
Su suured sinised filmad
Mind fundisid ohkama.

Jah, sinu sinised filmad —
Ei rahule jäta need mind,
Nad waatavad mu pääle küll sagest',
Ja toovad mull' meelde sind.

Sind, sinifilmalist neiut,
Kes armas mull' lõpmata,
Ja kellele süda mul tussub,
Sind, kullake, terwitan ma.

9. Kuu'le.

I.

Kuu, kuu, kulla ratas,
Kulla ratas, hõbe ratas,
Weere wälja wärawast,
Kuldsest kodust särawast!
Waata jälle tutwat walda,
Kulla kiired alla kalda!
Tõuse pilwe tagant üles,
Kanna Silla-piigat süles,
Wii tad üle maa ja wee,
Kust käib kõrgel linnu tee!

II.

Waata, neiu, kulda kiirel
Kumab kuu ju taewa piirel,
Murm ja mets ja heinamaa
Kullatud ta kiirtega.
Igal pool näiks ööfist ilu,
Kuu on metsa a'anud wilu. —
Kõrgel, kõrgel üle ilma,
Kust meil tähed paistwad silma,
Kändab kuu ja tema süles
Kändab Silla-piiga üles.
Neiu, kui sa ikka mulle
Oled igaweste truu, —
Siis mu arm, kui hülgaw kuu,
Tõuseb paradiisi üles,
Kus wõid hingata mu süles.

Cesti Jumalad.

Ammu kadunud need kenad ajad,
Väinud minewikku magama,
Millal hääde jumalate majad
Täitsid Cesti taewast hulgana;
Millal pühitsetud ohwri kiwi
Riputati härja werega,
Millal, Taara, sinu tamme tüwi
Ghitati lille õitega.

Vämmeküine pidas metsas pidu,
Jõi sääl Kungla tütre terwiseks;
Kõhe õitses rooši õite ladu,
Kus ta hõiskel üle aasa läks.
Djaw Ukko juhtis pikse noole,
Wedas wikerkaari üle maa.
Lilled eest kandis Viski hoole,
Ghitas neid õrna iluga.

Wete-Gma kaldad seiswad nutul,
Kadunud neilt kuulsam kandlimees!
Kalamees neist mööda sõidab rutul,
Näeb, et tühi hiis ta filma ees. —
Nukralt waatab ööpik wete sülle,
Nagu mäletaks ta midagi.
Wanemuine, millal tuled jälle
Kõõmustama oma poegasi.

Kadund sepp, kes tagus taewa-tuba,
Pani kuu ja päik'se põlema,
Andis kärjitudal tuulel luba
Taewa kojast ilma lennata.
Kadund sepp, kes wafara ja tangid
Wõttis pihku, tagus mõekasi,
Sulatas ka juured kulla kangid,
Walas endal' kullast piigakse.

Kena aeg, siis walitses weel Ahto,
Sõitis Wellamosel wõerusel.
Näfineitsid lõiwad woogel wahtu,
Näitafid end ilma poegadel!
Kalamees wast waiksel õhtu ajal
Nägi wesi neitsi ilusa,
Ustus ennast alla — neiu najal,
Kust ei tulnud enam tagasi.

Kus nüüd päike seisab ilma kerel
Siikumata oma paiga pääl,
Vendas muina Jumal õhu merel,
Juhkis päik'se käiku kindlal käel.
Õhtul kustutas siis päikest ära
Punapalgel piiga hoolega,
Hommitul, et ärkaks ilma kära,
Süütas koit tad jälle põlema.

Põhjapiirel fangelaste wõitlus
Pani taewast tules põlema:
Wirmaliste wägew wiha heitlus,
Paistis wirwendades üle maa.
Ilma neitsi istus taewa sõrwal,

Rudus wiferkaareks kuldjed teed,
Põhjanaan, see rõõmus pois ta kõrwal,
Maitas merel laewameestel' teed.

Metsas elasiwad rõõmsat elu
Murueide tütreid hulgana.
Rõõmsalt otsis üles puude wilu
Hallija tütar, kuldse juukstega.
Igal suwe ööde widewikul
Pidasiwad pidu jumalad,
Koit siis andis muju Amarikul,
Ükstõist wõtjid hellast' kaenla nad.

Üksi Toonil polnud mitte luba
Tulla taewaliste pidule,
Sest et Maanalas ta Maana tuba
Peab hoidma, kaitsma walwaste.
Siwa-Hannus wiib siit ilmast waimud
Tooni tupp, puhke paigale,
Kust weel häda korral wahwad kaimud
Tõtwad Gestil' hoidjaks tagasi.

Aga kõik see jumalate kari
Pidanud maad andma ühele.
Radunud on Gestis hiie wari,
Pühad tammed rai'tud kirwega.
Radunud on Gestis Taara wõimus
Ja ta abiliste walitsus.
Ühte kumardab nüüd rahwas rõõmus,
Minult ühe juures õnnistus.

Üksnes kenas muinasjutu riigis
Tunnen ma weel Taarat tugewat,

Kalwit weel näen ma nende liigis,
Kes need muina hoidsid Gesti maad.
Eht küll kadunud need kenad ajad,
Muinasjutus leian jälle neid,
Muinasjutus jumalate majad
Täidawad weel Gesti taewast, maid.

Rahu.

Heine järele.

Kõrgel taewas seisib päike,
Kus walge pilwede käik,
Wäik oli merepind,
Ja mõttes lamasin ma laewa tüüril,
Unises mõttes — ja pool ilmsi
Ja pool unes nägin ma Kristust,
Me õnnistegijat.

Hõljumas walges riides
Sammus ta, hiigla suur,
Üle mere ja maa;
Tal taewani ulatas pää
Täis armu laotas ta käed
Üle mere ja maa;
Ja nagu südant põues
Kandis ta päikest,
Ja see leegitsew punane süda
Walas armu kiireid,
Dma armatsewat, õnnelikult walgust,
Nii soojendawalt hiilgades
Üle mere ja maa.

Kella hääled heljusiwad pühalt
Sinna tänna, ja nagu luiged,
Nad tõmbasiwad libisejat laewa,
Roofi lilledest paelade küttes,
Kui mängides haljale kaldale,
Kus kõrgetornilises linnas inimesed
Elawad.

Oh rahu imetöö! Kui waike linn;
Nüüd puhkas lärmitsewa töö
Nii kumaw ja wäsitaw kaja,
Ja rõõmsalt rahus inimesed käisiwad
Mööda uulitsaid, walges riietes,
Palmisi kandes,
Ja juhtusiwad kokku kaks —
Waatasid pühalt siis silmast silma,
Ja armastuses ja karskuse pühas wärinas
Suud andsid siis üksteisel' otja pääle,
Ja waatasid üles
Dnnistegija südame poole,
Mis armurikkalt wastu hülgas
Punases weres,
Ja kolmkord õndsad hüüdsid nad:
„Kiidetud olgu Jeesus Krist!

Teomees.

„Ruun tõmba eest, ma tõukan tagast,
Sind aitab waene teomees!
Ruun tõmba eest, ma tõukan tagast,

Sul raske muidu lume sees!
Me peame ju herra wiina
Siit wiina kauge Marwa-liina."

„„Eas' kääta, ei meil aega wahti!
Et pääseks lumetuiju seest.““
Ei herra anna mehel mahti,
Ta peksab hobust kui ka meest.
„Ah, armu herra, ära sunni,
Eas' puhata meid mõne tunni!“

„Mu hobu löpneb lume wäljal,
Ma waene ori otja saan,
Maul naene lapsed kodus näljal,
Kes söödab neid, kui surma lään!“
„„Ohoo! miks karjud nendest, karwik,
Küll põrgus söödab neid siis sarwik!““

Piits plaksutas, kuid hobu langes,
Ta koiwad a'anud sirule.
Nüüd teomes ise lume hanges
Peab wiina wiina linnasse.
Tad herra sunnib piitsal käega,
Mees tõmbab walus wiimse wäega.

Kuid wiina waat on liiga raske,
Ei mehe jõud ta määrane.
Ta tunneb koormat nii kui maske
Ja jätab katse järele.
Kuid herral südames nüüd fihas,
Ta kätatades hүүüdis wihas:

„„Eas' lennata, meil aega wahti
Ei ole lumetuiju käes!““

Ei härra anna mehel mahti,
Mees tõmbab walus wiimses wäes.
„Oh armu, härra, anna armu,
Ma langen muidu furnult põrmu.

„Weel elab wana Jumal taewas
Ta witsal wahib wiha hind,“
Nii hüüdis teomees raskest waewas,
„Ta põrgu põhja wiskab sind!“
„„Eas' wisata, kui tal on mahti,
Siis minuga sa sääl wõid jahti.

„„Sääl wõid sa mind siis loomaks wõtta,
Et wiina waati weaks ma —
Kuid nüüd sa aga aistel tõtta,
Eas' lennata, las' lennata!““
Kuid mehel oli jõudu wäha,
Ta langes furnult teele maha.

Ju tõised woorid tõtnud laugel',
Nüüd härra üksi furnuga,
Kel walu-wiirud filma laugel,
Ja wiha wahib palgelta.
Nüüd härra furnukeha pelgas
Kui oleks sarwik tal ju selgas.

„„Sind kurat wõtku!““ härra wandus
Ja kihutas siis edasi.
Kuid kuula, kuula kolelt kandus
Tall' furnult kõla kõrwasje:
„Sul wiina waat on Narwa wiia,
Sind aitan ma, sa tule süia!“

Kas näe, mis wiirastus siin sündis!
Tall' teomees tõttas järele,
Mees jalgadega lume kündis
Ja wedas härra aistele,
Küll härra hirmul wastu tõrjus,
Kuid wihas teomees talle karjus:

„Mu hobu lõppes lumewäljal,
Ma lang'sin furnult piitsa all,
Mu naene, lapsed kodus näljal,
Neil nutu pill nüüd pirinal.
Sa tegid seda oma käega,
See eest sind taewas nuhtleb wäega.

„Sa pead olema mull' loomaks
Ja wiina waati wedama,
Sind lubati mull' orjaks, omaks
Nüüd sinu härra olen ma.“
Piits wiras wihas läbi tuulest
Ja sundus sõudis furnu huulest:

„Eas' lennata, meil aega wahti
Ei ole lumetuisu käes!“
Ei teomees anna härral mahti,
Kes tõmbab wiina waati wäes.
Pliks, plaks on palmid härra pihal,
Kui teomees hoogu annab wihal.

Ju mitu sada aastat weab
See teomees wiina härraga,
Ja wiimse päewani weel peab

See härra wiina wedama.
Nad weawad wiina ööfel ilmas,
Tad päewal tase'wad pörgu hõlmas.

Ihuuse waiuu.

Lumi läigib, öö on walge,
Selgelt firab tähte film.
Kuude walgel kumendawal
Suigub waikselt wäsiud ilm.

Surnuaias suisa sammul
Kõnd'wad waimud siin ja jääl:
Nüüd neil luba ilmas luusi,
Kuni hüüab kuke hääl.

Mõned tõtwad tuule tantjil
Kohutama magajaid;
Teised jälle lume tuisus
Käiwad mööda metji, maid.

Kodukäijad kikiwarbil
Tõtwad waikselt oma teed,
Käiwad waatmas wana talu,
Teewad kolli läbi ööd.

Mõned waimud surnuaias
Jstwad hana risti pääl,
Teised lööwad kuterpalli,
Sirmutawad reijsjaid teel.

Waata, kentjakamat waimu
Wana kattend kuue sees!
Tuleb praegu kotti kandes
Surnuaeda rutates.

Otsib rauast risti üles,
Kus on pääle kirjunud:
„Sündis tafa, suri tafa,
Elus forjas kopikut.“

Siin ta wiskab koti seljast,
Istub maha künkale,
Puistab wälja kotist koormat:
Kulda, hõbet lumesse.

„Siin mu rubla, siin mu rubla!
„Siin mu kallis kopikas,
„Siin üks sada, weel üks sada,
„Siin mul hõbe hiilgamas.“

Mõnda loeb waim sääl raha,
Kumelt kallab walgust kuu;
Pisut waitib waim, kuid jälle
Jutustab tal luine juu:

„Waata, siin mu kulla tüfid!
„Rõõm, teid leidjin jälle ma!
„Teid ma elus keldris hoidjin,
„Märk'jin sala märgiga!“

Ja ta annab kuude walgel
Kulla tükkidele juud.

Kulda hunikusse säades
Eõgisewad furnu luud.

„Kui mind kirstus hauda kanti
„Ei saan'd ühes wõtta teid,
„Te, mu elu ülem wara,
„Pidin jätma ilma teid!

„Aga ei mul hauas rahu
„Enne kui teid sinna ma
„Wiinud ühes enesega,
„Mulla alla hingama!“

Nõnda räägib waim ja loeb
Ise ikka edasi,
Kuni wiimaks rõõmsalt hüüab:
„Kõik on käes mul krossini!“

Nüüd ta hüppab kiirelt üles, —
Eõgisewad waimul luud,
Wõtab kiirelt koti lumest,
Kisub lahti koti juud.

Aga imet, waata imet!
Kuula tuules tuhinat:
Äkist' kari pisuhändi
Surnuaeda tõttawad.

Pisuhännad tuule kiirel,
Nii kui tulest noolik'jed,
Lang'wad waimu wara pääle,
Haar'wad kulda, hõbedat.

Pisuhännad ruttu ära
Tõt'wad kulla tüfid juus.
Aga häda! ruttu jälle
Jlmub tõisi kari uus.

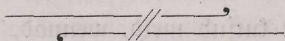
Waim küll oma fontidega
Püüab wara warjata,
Aga wahelt luisse fere
Tõt'wad wargad saagiga.

Mõnda kandwad pisuhännad
Kuni wara otfas köik.
Jälle ihmus kullast ilma!
Jälle furnuaed köik wait.

Ei weel rahu, ei weel rahu!
Hüüab äkist' õhus hääl,
Kui sull' kuld nii armsaks saanud,
Korja teda ifka weel.

„Ei weel rahu! ei weel rahu!“
Kordab ihmus wingudes,
Tõstab tühja koti üles,
Kaputab tad hulgudes.

Äkist' kuke laulu kuulda,
Waimud tõt'wad puhkama,
Ihmus waim ka kuferpalli
Kargab hauda kotiga.

Jaanuse surm.

Rotto: Ta raueb siiski rahuga:
Wõis wangi raudu rõhuda.
Jakob Tamm.

Ju keskpäew kätte on jõudnud
Ja alganud mõõkade mäng,
Kus wiimasel Gesti prii pojal
Saab walmistud surma fäng.

Sääl Tallinna paesel wäljal,
Sääl kõlab sarwede hüüd;
Surm sammub sääl kiirel sammul
Tal seljas on werine rüüd.

Kui wahwalt wõitleb sääl Jaanus,
See wägewam priiuse kants!
Ja temaga ühes ta mehi
Küll meelitab lahingi tants.

Kui tihemas metsa tukas
Teeb tänawad maru hoog,
Kus kõrgemad kuused ja kased
Ta küüsil kui pilliroog:

Nii rüütlite ridades möllab
Weel Jaanuse wahwa falk
Ja sõja kirwes ja taper
On mihatud wõõraste palk.

„Surm kutsub meid, wennad, kas näete?

„Surm kutsub nii lahkeste siin,

„Miks kahklete waprud, oh tulge,
„Oh tulge, teid pulma ma wiin!

„Meilt rööwitud wara ja priius,
„Meil lõppenud löbu ja mäng.
„Me neiud on lošsise wiidud —
„Me isadel keldris on fäng!

„Baat', rauda rüütliid on hõiskel,
„Rad walanud Gestsaste werd!
„Gest rutakem kätte maksma,
„Gest meri ei jänuta werd!“

Nii kutsus Jaanus sääl mehi,
Ta kutsus neid hiiglase jõul.
Kui üle-ilmlikud waimud
Kõik taplesid ühendud nõul.

Ei rüütliid hoidnud raud kübar,
Ei Kristuse ristimärk;
Gest taperi tantsul läks puruks
Kaudriie, kui linane särk.

Kuid ikka enam me mehi
Wiis surmaste werine sõit,
Ja surma otjis ka Jaanus —
Surm oli tall' wiimane wõit.

Ja Jaanus üksi weel raiub,
Weel wõitleb, ta wereft on märg.
Ta mõdgast ja riieft särab,
Kui wõitjal, üks werine pärg.

Beel wiimast furd waenlast ta trehwab —
Waat . . . jääł tal ju himustud hind!
Üts löök . . . suur wõitjate kisa . . .
Ja werd purtskab Jaanuse rind . . .

Täis surmawat walu ta hüüab :

„Jää terweks mu isamaa!“

Mööd kujuk ta tugewast pihust,

Pää painub tal rinnale ka.

Ta langeb hobuse seljast,

Kes teda lahingu wiis.

Ta langeb kui raiutud tamme

Ja närtšib kui murretud dis.

Ja läänepool päike lääb looja

Ja looja ta kullane kiir.

Kui werest punutud roosid

On taewa pääl pilwede wiir.

Ja kumedalt rüütlite salgad

Sääl ratsuwad pae pääl,

Ja aega mööda ka waikib

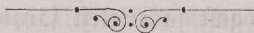
Müüd wõitjate hõiske hääł.

Ja päikene looja on läinud

Ju lõpetud merine töö.

Torm mere pääl hulub ja wingub . . .

Ju alganud kottpime öö.

Orja laew.

Seine järele.

I.

Rajütis istub Wijnheer van Roef
Ja rehkendab kauba lasu;
Ta möödab mõtetes laewatäit
Ja arvustab saadawat kasu.

„Mu gummi on hää, mu pipar on hää,
Kolmsada kotti, ja enam,
Mul kullatolmu ja mannuti luud,
Kuid mustkaup minul weel kenam.

„Suusfada neegrit ma Sengali jõel
Sain odawalt kätte, mis häle.
Neil liha kõwa ja sikke neil soon,
Kui parem raua wale.

„Ma wahetusjeks piiritust,
Klaaspärlid andsin ja rauda.
Siit kahesajada protsenti saan,
Kui pool neist lähaks ka hauda.

„Kui neegrid ka kolmsada elama jääb,
Küll maksab mull' Rio-Janeiros
Just sada tukatit tüki eest
Kaupmaja Gonzales Pereiros.“

Sääl äkitselt Wijnheer van Roef
Küll mõtetest üles wirgus,

Seft doktor van Smisfen lähenes,
Van Smisfen laewa chirurgus.

See on kui piirits, kuiwetand mees,
Täis punasid käsnu tal nina.
„Noh wesiwelskäär,“ hüüab van Koef,
„Mis mustadest jutustad sina?“

Van Smisfen tänab ja kõneleb:
„Ma tulin teatama Teile,
Et täna ööjel furnute arm
On palju suurem kui eile.

„Seft läbistiku suriwad kaks,
Kuid täna seitse, oh imet!
Kolm naist, neli meest, kobe märksin
Ma kladesse furnute nimed.

„Need kehad läbi wahtsin ma;
Nad kelmid teewad ette
End meile furnuks, et me siis
Neid wiskaks alla wette.

„Ma wõtsin, nagu ma ikka teen,
Nende kehadelst rauad ära,
Ma lasksin merde wifata
Need kehad hommiku wara.

„Ja ruttu ujusid ülesse
Haikalad imelikud,
Neil neegri liha nii armas on,
Nad minu kaswandikud.

„Mad kanna pääl meil ujuwad,
Kui tuul wiib purjed paisu;
Need elukad neelu isuga
Nii tuhniwad furnu haiju.

„On imeilus waadata,
Kuis haarawad furnuid kähku;
Üks haarab jalga, tõine pääd,
Ja tõised neelawad nahku.

„Kui kõik on neeldud, siis ujuwad
Mad rõõmsalt ümber laewa
Ja wahiwad üles, kui saadakjid
Bruukosti eest tänu taewa.“

Kuid ohates takistab teda van Koef:
„Oh, kuidas mõin parandada
Ma feda wiga, oh kuidas ma mõin
Siin suremist wähendada?“

Ja doktor wastab: „Siin oma süüd,
Et neegrifi suriwad palju:
Eks õhku neil halw hingelõhn
Ei rikkunud teki all ju?

„Ka suriwad palju, et kurb neil meel,
Et surmani igaw neil elu.
Siin puhas õhk, muusik ja tants
Wõib wõtta haigust ja walu.

Sääl hüüab van Koef: „Üks hea nõu!
Mu kallis laewadoktor

On tark kui Aristoteles,
See Aleksandri lektor.

„Küll Delfti seltsi president,
Kus tulpede kasvatus hooleks,
On õige tark, kuid siiski nii tark,
Kui sinu tarkus tee pooleks.

„Hei! muusikat! mustad peavad
Siin laewalael pidama pidu,
Ja kes end tantsul ei rõõmusta,
Sell' piits tehku rõõmu idu!“

II.

Kuldkiirel jinitaewa feest
Mustuhat tähte vaatwad,
Kui kenama naise kena film,
Nii ihkawalt kiireid saatwad.

Nad waatawad alla meresse,
Kus kaugele, kaugele wirab
Kui phosphorist läikiv purpuri õhk,
Täis armastust wefi sirab.

Ei näita purjese orja laew,
Ta laenetel tafa hällib,
Kuid teki pääl laternad säravad:
Sääl tantsju muusik trallib.

Sääl wiulit mängib tüürimees,
Ja kofk, jee mängib flötet;

Üks madrus trummi põrutab,
Ja doktor, see puhub trompetet.

Küll jada neegrid, meest kui naist,
Sääl hullawad, et saand mahti
Nüüd tantšida, raudahelad
Ei takista hullustu' jahti.

Nad tambiwad joowastult põrandat,
Ja mõni lõunamaa ilus
Nii hoogawalt kaelustab halasti meest,
Ja paljugi ohkawad walus.

Siin timukas on maître des plaisirs,
Ta hooletuid tantšijaid ajab
Küll rõõmupidu tantšule . . .
Piits plaksjudeš kaugele kajab.

Ja dideldumdei ja snederedeng,
Äärm kutsjub sügawast üles
Küll palju, palju wee elukaid,
Kes uinusiid laenete süles.

Und film weel täis, nii ujuwad
Haikalu mitu sada,
Nad wahiwad laewa ülesse:
Tants annab neil imestada.

Nad märkawad küll et pruufosti tund
Neil pole weel käes, ja tihti
Nad haegutawad; lõualuud neil
On hambaid täis — kolelast lihti.

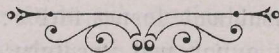
Ja dideldumdei ja sneredeng —
Ei trallil lõppu ei taba.
Haikaladel igaw oodates,
Mad napsawad enese saba.

Ma usun: ei mängu armasta nad,
Kui paljugi nende taolist;
„Oh ära usu ja elukat,
Kes muusikat põlgab“! loen laulust.

Ja sneredeng ja dideldumdei —
Ei löpe tantšud ei kära.
Päämastil seisab Wijnheer van Roef
Ei wäsi palwetes ära:

„Su Poja pärast halasta
Mu mustade pääle, oh Jumal!
Kui wihastand sind, ja tead ju,
Must rahwas kui lehm nii rumal.

„Oh hoia neil elu Jeesu eest,
Kes meie eest kannatas kurja!
Sest kui mulle kolmsada ellu ei jää
Siis sehwet kõik lähed mul nurja“!

Tõnni Manni.

Mul oli neli nägust poega :
Antsu, Jusji, Jassi, Tõnni.
Edu oli nadu, naene oli Anu.
Edul oli neli prisket tütar :
Ebu, Gewa, Miina, Manni.
Ants wöttis Ebu, Jusj wöttis Gewa,
Miina läks Jassile mehele.
Tõnn mul jäi weel karjas käijaks,
Wainul weiste waatajaks.
Edu tibu, nadu Manni,
Kaswis üksi ema õues,
Sirgus sirju sirgufeseks,
Paisus juba piigafeseks,
Tahtis minna ju mehele.
Anu tuli minu juurde,
Naene ütles, mind nüsfates :
„Kuule Kaarli, mis sa arwad,
„Tõnnil tarwis tibufest,
„Noorikufest naljatada,
„Pois ju paarkümne aastane.
„Mis sa arwad, kas nadu Manni,
„Tõiste Tiinat, wõi Riitsju Kuutat,
„Keda neist Tõnnile kosime?“
Mina wastu nänniksele
Wastasin tõise poolele :
„Mis sääl palju harutada —
„Tõnni paneme Mannile.“

Anu Tõnnile sõnuma :
„Ae, Tõnni, pojufene,
„Tule weidi eide juurde,
„Kuula wähe eide juttu!
„Welled sul kõik walmid mehed,
„Kukekesed kannustajad,
„Naesukeste naljatajad,
„Sul ka tarwis kosja minna,
„Tibukest ka koju tuua,
„Koku, kinnaste kudujaiks,
„Koldel leeme kningaiks.
„Minul filmad ju tahmased,
„Nägemine üsna nõder.“
Poeg siis nõnda sääl pajatas :
„Õigus, õigus, nännikene,
„Kuhu kosjad siis kääname?“
Anu kohe harutama :
„Edu Mann on agar neiu,
„Eibe ladus lehtejalgne.
„Õskab talus talitada,
„Karjaaeda korral hoida,
„Pehmi lüpsa, lambaid niita,
„Seapõrsaid silitada,
„Karja loomi kaswatada.
„Muidu ka on Manni moodus :
„Pitad patfid, puna põsed
„Silmad suured ja sinised!“
Kohe me Tõnniga kosjule.
Uued ohjad hoidsid hobust,
Karjajaak oli karmanis.
„Tere siitpoolt talurahwas!“
Sõnusime sinna saades,

„Tere Edu, kallis nade,
„Kuidas siis ka käsi käib?“
Kosja wiinad vastu wõeti,
Munakaufs meil ette kanti,
Tõnu sõi terve tofina.
Laupäew juba enne lõunat
Kafendati hobu rafke,
Wirka ruuna wankri ette,
Tõnu läks Manniga lugema.
Nüüid tulid pulmad, nüüid tulid saajad,
Pulmad palju pillidega,
Saajad suurte saiadega.
Walmistati pulma vastu,
Soreldadi saaja vastu.
Palju wõeraid me palusime,
Poole küla me kutsusime:
Sarja Sonn ja Kubja Kaarli,
Wõsu Willem, Wahi Wankka,
Tõiste Tõnnis, tõiste Tiina;
Pajult terve pererahwas;
Ritsult Ruuta, Rits ja Triinu.
Pääle selle palju tõisi;
Jaan ja Juhan, Märt ja Madis,
Ell ja Gewa, Lungi Viisa
Männi Mari ja Muru Moll,
Päälegi mu enda pojad:
Antsud, Ebud, Jusfid, Gwad,
Miinad, Jassid, kõik kutsuti.
Laupäew enne pulma päewa
Pühiti meil muru puhtaks
Koristati kaidad kofku,
Tänaw tasafeks tasuti,

Tare nurgas õlle tõrre,
Õlu oli enese walmistatud,
Kauniste läinud käärima.
Anu oskas agarasti
Asjad kõigiti ajada,
Korra pärast koristada.
„Tule siia, mine sinna,
„Tee nüüd seda, jäta seda,
„Wii see sinna, too see siia!“
Nõnda kõik päew ta nõrkumata
Sundis üsna jaksu moodi,
Kindrali kombel kõik kamandas.
Ise ka ei haarand hinge:
Tarest aita, aidast tarre,
Karja aeda, lauda juurde,
Koa juurde, sauna juurde,
Igale poole tast küllalt sai!
Mis ta weel tegi pidu ajal,
Pühapäewal pääle lõunat,
Kui jo tulid külalised,
Kiila-kakred ühes kandsid!
Samba kints ja sea porsas,
Mõnel piüüli pätsikene,
Mõnel mune, mõnel kanu,
Mõnel wõid ka napal'jega.
Küll siis oli wastuwõtmist,
Paljugi keele kulutust.
„Tere Madis, tere Mari,
„Tere Riis, ae, tere kah Triinu!
„Tere Antsu, tere Gewa!
„Tere ja tere, ifka edasi!“
Waewalt said wõerad wastu wõetud,

Sääl tulid kodu kiriklased.
„Hõi saaja, saaja, saaja!“
Hõiskasime ühel häälel
Tugewalt vastu tulijale,
Nägusa noore paarile.
Kõõm neil wälkus silma waates,
Naer oli näo pääl nähtawal,
Oh mu Tõnn oli õnnerikas,
Jstus hella mõrsja kõrwas,
Mann oli kui maasik marjake.
Pärast wõeraid pinki pandi,
Veeme waagnaid laual' kanti.
Lamba liha oli leemes,
Käkid kõrwale keedetud.
Pääle pika söögi palwe
Anti alla keele kastet,
Kärsitumat karjajaaku.
Siis wast söödi saia leiba,
Wõeti kätte osa kondid,
Katjuti ka kakkijida.
Küll oli lusti, küll oli rõõmu!
Pärast poole anti õlut,
Karjajaak käis käest kätte,
Mõndagi meest ta meelitas.
Õhtul õues huikasime,
Kõõred rahwas naljatasid,
Tugewaste tantsijiwad.
Pillimehi oli palju:
Rits see oskas löötsapilli,
Sonn see puhus torupilli,
Ants lõi kenalt lehepilli.
Wõsa Willem wallatune

Jändas Sarja Sonnik'sega,
Pauhis torupilli järgi:
„Tui, tui, tui, tui torupilli,
Küll ma mõistan mõnust mängi,
Küll ma laulan ladust laulu!
Tui, tui, tui, tui torupilli.
Meie Sonn a'ab paha pilli!“
Dösel mindi hingamaie,
Noorpaar pandi üksi aita.
Mannil põsed punetasid,
Kui läks Tõnniga aedasje.
Küla naesed naljatasid,
Nida ukkel kaasitasid:
„Oh sa magus Mannikene,
„Oh sa nägus neiukene,
„Vehtejalgne linnukene,
„Miks sul pikad juukse patšid,
„Miks sul suured sinisilmad,
„Miks sul põsed on punased,
„Miks sul mokad on magusad!
„Kull nüüd kandis sind, kanake,
„Päris sind endale, hellakene,
„Vend'sid ära lahkest luhast,
„Põgenesid pesa paigast,
„Jätšid kodu kurtema,
„Due järel õhkama.
„Maga magus Mannikene,
„Minu rahus hellakene,
„Kalli peiu kaisutusel,
„Armsa peiu armastusel.
„Otsas on sul hellad ajad,
„Vapsje põlwe priimad päewad,

„Ges on mustad mure päewad,
„Ges on hella ema päewad,
„Perenaese pakid päewad.“
Külanaeste kaasitusel,
Kaljahammaste naeratusel
Jäänd ma suisa suikuma,
Pääle pulmi põõnutama.
Nõnda sai Tõnn mul Mannile.

Päikese loode.

Seine järele.

Hilgaw punane päike waob
Alla laialt laenetawa,
Hõbehalli merde;
Kooftilised kenad õhukujud
Hõljuwad talle järgi; ida pool
Mustjas sügisest pilwe loorist,
Kurb, surmani kahwatanud nägu,
Astub wälja kuu,
Ja tema taga, sädemed,
Otsata kaugel, sirawad tähed.

Üksford taewas
Paarina koos
Hilgasiwad päike ja ta naine kuu,
Ja nende ümber kubisesiwad tähed,
Nende süüta wäikesed lapsukesed.

Kuid kurjad keeled kähisesivad waenu,
Ja wiha tundmuses lahkus
See hiilgaw jumalik paar.

Sääl taewa laotuses ükfinda nüüd
Päike hiilgades rändamas päewa a'al,
Ja tema iludusest
Küll palju laulawad
Uhked, õnnel karastatud inimejed.
Aga õõseti
Sääl rändab üksi Tuuna,
See waene ema,
Dma isata jäänud tähte=lastega,
Ja ta hiilgab waifses walus,
Ja armastajad piigad ja wagad luuletajad
Pühendamad talle pijaraid ja laulusi.

Oh õrn Tuuna, naislikul meelel
Armastab ikka ta ilusat meest.
Wastu õhtut, wärisedes, kahwatu,
Suurab ta wälja pilwede tagant,
Ja waatleb waluga lahkujat,
Ja tahaks talle kartes hüüda: „Tule,
„Tule, lapsuk'sed ootawad sind!“
Aga turtsoja Päewa=Jumal,
Dma abikaasat nähes, hiilgab
Siis kahewõrd purpuris,
Walust ja wihast,
Ja järele andmata tõttab ta alla
Dma laenete=külma lehesängi.

Kurjad kähisejad keeled
Tõiwad nii walu ja hukatust

Õfegi jumalate pääle.
Waesed jumalad, ülewal taewas
Kändawad nad, piina täis,
Troostita, otsata teedel,
Ja ei saa mitte surra,
Ja tasfiwad ühes
Oma hiilgawad wiletsust.

Mina aga, inimene,
Siin mullasfe istutatud, surmaga õnnistatud,
Ei kauem ma kaeba.

Jällenagemiseni.

Jumalaga jättis mind meri,
Hall, igawene meri,
Ja naeratades, wagemust tundes,
Wirutas ta üles
Raeneid, oma walgepääga lapsi,
Ja mõiras oma igawest laulu,
Halli laulu,
Wägewat mürrinat,
Õõidusrikast,
Salajawõitjat suminat. —
Kõrgele käiswad laened,
Hirmutawalt kõrgele,
Alga laenete turjadel,
Kooõidietes ehitud,

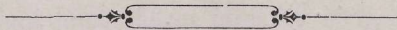
Kiikusiwad mu uhked sõbrad,
Wõidurikkad pääd,
Kosti ja Ali ja Wolde ja Peeter
Ja John ja Jüri ja tõised
Minu uhked sõbrad.
Oh, ja ka teie,
Totfi ja Mann ja Medi ja Jonny,
Kähara päädega merelapsed,
Kelledega ma nii joowastawalt,
Õnnerikkais tundmustes mängisin
Mere käärudel ja kallastel!
O, ma tunnen teie siniseid filmi,
Taewaläikiwaid, merejügawaid filmi!
Tuhandeid õnnerikkaid tundmusi,
Täis laenetawaid mereši,
Jõin ma teie sinistest filmadest, —
Aga mu hing jänutab weel siiski,
Ja mälestustest loon ma
Enesele sinise mere,
Suure, jügawa, miühawa mere,
Ja tahan säält juua,
Võpmata, igawesti juua,
Kuni mind jällegi terwitab meri,
Ja kuni ma teiega hulkuma saan
Tema lillerikastel kallastel.

S i s u.

	Lehek.
Prometheus, — Göthe järele	3
Sakala maale	5
Sestine	6
Kewade hääled:	
I. Gesköla	8
II. Kewadel	9
III. Döpike	10
Tragoedia, — Heine järele	11
Naatsarus № 1, — Heine järele	12
Ekfitus	12
Kawalus	13
Paulud:	
1. Päiteje loode	15
2. Shtu	16
3. Dö	16
4. Pilweke	17
5. Lahkumine	18
6. Suwele	18
7. Rodus	19
Kaugelt õnnesoow emale	20
Ujakäik	21
Uamaa ja neiu	21

Sõnaja lad:	Lehek.
1. Asjata sõrdlus	22
2. Küllaline	23
3. Soom	23
4. Oh luba veel	24
5. Oled wäike sõstrasilma	24
6. Ma waatjin I. II.	25
7. Sügise laul	25
8. Ma kuuljin I. II.	26
9. Kuul'le I. II.	27
Gesti Jumalad	28
Rahu, — Heine järele	31
Teomees	32
Jhnuise waim	36
Jaanuse surm.	40
Orjalaew I. II., — Heine järele	43
Tõnni Manni	49
Päikese loode, — Heine järele	55
Jällenägemiseni	57

A. Sööt'i kauplusest
on meel wähestes eksemplarides saada

A. C. Sööt'i luuletused

Rõõm ja mure.

Pildid joonistanud T. Grenzstein.

Hind 35 kop., kuldköites 1 rubla.

A. C. Sööt'i luuletused

Kasa õied.

II. vihk.

Hind 20 kop.

Igast raamatu kauplusest, kus Eesti raamatuid müüakse, on saada ajalehete poolt kiidetud ja soovitatud raamat:

K u l d a l a.

Külajutt õpetuseks noorele ja wanale.

Soome kunstnikkude A. Reinholmi ja R. Åkerblomi joonistatud 29 piltidega.

Raamatu siju on järgmine:

1. Rein tuleb wõõrsilt tagasi. Rahwas räägib temast ühte ja teist.
2. Mis Rein kodu tähele paneb.
3. Mis mõistlik mölder räägib.
4. Rein püüab rahwast parandada, aga see ei lähe tal forda.
5. Kudas Reinu kiusatakse, ja mis tema teeb.
6. Uus koolmeister.
7. Kudas Rein lapsi õpetab.
8. Kooli katsujad.
9. Kudas Rein pühapäewal kooli peab, ja mis westi juures ette tuleb.
10. Reinu üle räägitakse halba.
11. Elsat kiidetakse.
12. Kudas kõrtsimees nina pääle kukub, ja mis westi juures ette tuleb.
13. „Kullategijate“ ühiskond.
14. Rahwas imesteleb.
15. Wõlad pandakse kirja ja raha wiidakse hoiukassasse.
16. Kõrtsid wähenewad.
17. Pikne trehwab kiriku torni. Oru kõrts põleb ära. Wana õpetaja sureb.
18. Uus õpetaja.
19. Samm edasi.
20. Kes saab uueks wallawanemaks?
21. Anna aru oma majapidamisest!
22. Kudas uus luud pühib.
23. Uus elu ja olu Kuldalas.
24. Laen ja warud

Hulga wiijil saada R. Sööt'i trükikojast, Jurjewist
Suurelt turult № 17. Hind 30 kop.

4.50/6 m324/4 424096

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00085873 4